

Педагогічний репертуар мистецьких шкіл Слобожанщини

ЕТЮДИ

*навчальний посібник
для учнів класу баяна/акордеона
мистецьких шкіл*

**ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**ОБЛАСНИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ
КУЛЬТОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ**

ЕТЮДИ

**навчальний посібник
для учнів класу баяна/акордеона
мистецьких шкіл**

Харків 2021

УДК 786.8.087.5(075.8)
ББК 85.954.7-058.2Я73-1
Г 65

Схвалено Методичною радою
обласного навчально-методичного
центру підвищення кваліфікації
працівників культосвітніх закладів

Укладач

Гончаров О. І. — старший викладач кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури

Рецензенти

Снедков І. І. — професор, завідувач кафедри народних інструментів
України Харківського національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського, заслужений діяч мистецтв
України

Шемет Л. В. — доцент кафедри народних інструментів Харківської
державної академії культури, кандидат педагогічних наук

Навчальний посібник (етюди для готового баяна або акордеона) містить 55 етюдів на різні види виконавської техніки та методичні рекомендації щодо розвитку виконавської техніки баяністів та на початковому етапі навчання в мистецькій школі.

Відповідальна за випуск: Самоварова Т.М.

©Гончаров О.І.
© ОНМЦПК

ПЕРЕДМОВА

Етюд (фр. *Étude* «вивчення») – це інструментальна п'єса, як правило, невеликого обсягу, заснована на частому застосуванні певного прийому виконання призначеним для вдосконалення техніки виконавця.

Поняття «техніка виконавця» трактується досить широко, включаючи не тільки рухові якості, а й вміння вільно та природно грати на інструменті поставленим виконавським апаратом.

Питання постановки виконавського апарату баяністів та акордеоністів – посадки музиканта, положенню музичного інструменту під час виконання різноманітного по складності репертуару, взаємодії інструменту та корпусу виконавця, положенню правої та лівої рук на клавіатурі тощо, а також засвоєння технологічних прийомів інструментальної гри – є найважливішою складовою навчального процесу музикантів-початківців. Саме в зв'язку з цим, ці питання набули різноманітного висвітлення в численних методико-педагогічних, музично-теоретичних розробках та виконавсько-практичних рекомендаціях [2;6;9;11;12]. Але, незважаючи на наявність значної кількості методичної літератури з вищезазначених питань, саме ці питання є постійно актуальними та значущими у виконавсько-педагогічній практиці та потребують подальшого теоретичного вивчення.

Етюди є найважливішою складовою частиною репертуару баяністів та акордеоністів на кожному етапі навчання – від мистецьких шкіл до вищих навчальних закладів мистецького спрямування. Протягом усього періоду становлення та розвитку технічних можливостей виконавського апарату баяніста/акордеоніста етюди є тим підґрунтям, без якого практично неможливе якісне засвоєння різноманітного музичного матеріалу.

Підбір етюдів та вправ на початковому етапі оволодіння майстерністю спрямований на поступове набуття та закріплення юним музикантом виконавсько-технічних навичок та певних художніх прийомів. Виконавські навички, отримані учнем-баяністом/акордеоністом під час роботи над етюдами, постійно вдосконалюються шляхом поступового ускладнення музичного

матеріалу. Це стосується і постійного контролю за виконавським апаратом – положенням правої та лівої рук виконавця та підбору зручної та професійно виправданої аплікатури, розвитку майстерності володіння міхом, штрихами, нюансами, динамічною шкалою, філіруванням звуку тощо.

Розкриваючи сутнісні аспекти цієї проблеми, перш за все треба зупинитися на головних складових питання **постановки виконавського апарату:**

- посадка учня-баяніста (акордеоніста);
- положення його рук, ніг, корпусу під час виконання;
- положення музичного інструменту по відношенню до корпусу;
- положення правої та лівої рук на клавіатурі під час виконання.

Головним принципом постановки, що також стосується практично всіх виконавців-інструменталістів, є зручність, комфортність у взаємовідносинах між музикантом та його інструментом. Адже, для можливості достатньо вільного володіння виконавцем своїм музичним інструментом, йому повинно, перш за все, зручно це робити, тобто – зручно сидіти на стільці і зручно тримати свій музичний інструмент. Саме це сприяє більш якісній праці над звуком, керуванням міхом, майстерності фразування, використанню різноманітної динаміки та штрихової палітри.

Однією з найважливіших складових постановки виконавського апарату баяніста та акордеоніста є відповідна посадка музиканта, що вимагає сидіння на передній частині переважно твердого стільця (оскільки м'який стілець не дає необхідного відчуття опори). Суттєвим є й висота самого стільця, що повинна бути такою, щоб коліна виконавця знаходилися паралельно підлозі. В такому положенні баян/акордеон не буде «сповзати», а тому не створюватимуться незручності при звуковидобуванні.

Суттєвим чинником вищезгаданої постановки є положення ременів інструмента, що не повинні бути занадто тугими, але й не дуже вільними. Так, лівий ремінь, коротший за правого, міцніше притискає інструмент до корпусу виконавця, проте правий – навпаки, трохи вільніший, щоб гриф

баяна/акордеона міг опиратися на праву ногу виконавця (при цьому спина повинна триматися рівно). Це дозволить інструменту міцно триматися на колінах виконавця, і, відповідно дасть змогу виконавцю успішно вирішувати завдання звуковидобування, не відволікаючись на фіксацію інструменту, що особливо важливо при грі на «стиск» – гриф баяна/акордеона, спираючись на праву ногу виконавця, дасть дуже важливе відчуття опори інструменту. Для більш впевненого відчуття рівноваги музичного інструменту обидва ремені за спиною можуть кріпитися ще одним – горизонтальним.

Конструкція грифу баяна/акордеона та система розташування клавіатури дають можливість виконавцю в повній мірі використовувати природну гнучкість правої руки, яка повинна вільно рухатися не порушуючи розвиток музичної тканини та «дихання» мелодії.

Все це також стосується і постановки лівої руки, яка, окрім безпосередньої гри на клавіатурі, “займається” ще й міховедінням. Саме тому ліва рука повинна достатньо міцно триматися між корпусом інструмента та лівим ременем, що уможливить не тільки непомітний «розтяг» та «стиск» міху під час виконання, але й забезпечить більш якісне філірування звуку. Слід також враховувати, що більш потужна динаміка ускладнює пересування лівої руки вздовж клавіатури. Ця обставина зумовлює більш уважного ставлення за рухом лівої руки та відчуттям достатньої свободи у виконавському процесі.

Треба зауважити, що постановка рук баяніста/акордеоніста – поняття достатньо умовне та динамічне тому, що вона постійно змінюється в залежності від конкретної ситуації. Руки музиканта-інструменталіста є суттєвим чинником щодо вирішення відповідних художньо-виражальних і технологічних завдань, пов'язаних із звуковидобуванням, динамікою, артикуляцією тощо. Тому процес набуття навичок керування положенням рук, їх гнучкістю повинен проходити одночасно із засвоєнням всіх музично-виконавських навичок під час роботи над різножанровим музичним матеріалом – художніми творами та спеціальними технічними вправами – гамами та особливо етюдами, працюючи над якими музикант має можливість практичного відпрацювання різних виконавських

засобів у різних темпах, різною динамікою та, що дуже важливо – різною аплікатурою.

Треба підкреслити, що головними принципами підбору *аплікатури* є зручність, доцільність та художня необхідність, які допомагатимуть юному виконавцю реалізувати необхідні художні виконавські завдання. Тобто, з самого першого знайомства із своїм музичним інструментом, з самого першого видобування звуку необхідно наполегливо працювати над пошуком такого варіанту аплікатури, який повинен бути для виконавця не тільки зручним, не тільки зберігати в процесі виконання музичних творів природне положення рук, але й допомагати виконавцю успішно вирішувати складні завдання голосоведіння, фразування, балансу звучності. А враховуючи те, що учень робить лише перші кроки знайомства зі своїм музичним інструментом та не має потрібного досвіду роботи з музичним матеріалом – викладачу необхідно постійно та уважно контролювати процес підбору кращої та зручної аплікатури.

На жаль, користування невиправданою аплікатурою порушує логіку розвитку музичного твору. Частіше за все, таке трапляється саме тому, що з самого початку оволодіння навичками гри на музичному інструменті питанню підбору логічно-виправданої аплікатури, не приділялося потрібної уваги.

При підборі аплікатури бажано окремі фрагменти музичного тексту програвати в різних темпах, адже в різних темпах координація рухів пальців може різнитися. Безумовно, викладачу необхідно звертати увагу на фізіологічні особливості рук учня, для підбору певної зручної аплікатури для виконання.

В етюдах бажано не позначати аплікатуру. І причин тому декілька:

- етюди можуть виконуватися не тільки на баяні, але й на акордеоні;
- для кожного учня необхідно підбирати більш зручну та доцільну аплікатуру;
- враховуючи те, що етюди – це, передусім, вправи для розвитку та відпрацювання певних видів виконавської техніки, то деякі з них

можуть виконуватися кількома варіантами аплікатури, що дає можливість урівноважити розвиток всіх пальців на руці.

Особливу увагу слід приділяти підбору аплікатури для виконання подвійних нот – терцій, секст, октав (особливо на *legato*), а також акордів, в яких всі звуки повинні звучати збалансовано.

Баян та акордеон – унікальні музичні інструменти, які мають не тільки великий звуковий діапазон, але й достатньо широкі динамічні можливості – різноманітну нюансировку, можливість витонченої філіровки звуку в межах практично всього діапазону. Головне місце в процесі досягнення динамічної та художньої виразності звуку займає *міховедення*. Посилюючи або послабляючи рух міху виконавець може досягти і дуже тонкого *pp*, і чіткого, виразного *mf*, і могутнього *ff*. Якість міховедення – один з найважливіших показників рівня виконавської культури баяністів/ акордеоністів. Змінювати напрямок руху міху необхідно зовсім непомітно, не порушуючи логіку розвитку музичного твору. Краще за все повертати міх під час фразировочної цезури. Але, як свідчить практика, не завжди існує така можливість і не завжди це зручно робити, наприклад – при виконанні поліфонічних творів або досить тривалих музичних фраз на *legato*. В таких випадках змінювати напрямок руху міху необхідно дуже швидко, але без поштовху, не допускаючи розриву звучності. Дуже важливо, також, повністю дослуховувати тривалість ноти, яка знаходиться перед зміною напрямку руху міху.

Гра на баяні/акордеоні потребує значних фізичних зусиль, особливо в тих випадках, коли юному музиканту доводиться грати тривалий час. Окрім цього, під час роботи над музичним матеріалом одночасно виконується декілька завдань – художніх і технологічних (аплікатура, штрихи тощо), тому при роботі з початківцями краще заздалегідь визначати та позначати в музичному тексті місця змін руху міху.

Техніка міховедення потребує багато уваги з самого початку навчання гри на музичному інструменті. І наскільки вправно баяніст чи акордеоніст буде керувати міхом у значній мірі залежить, наскільки зручно йому буде володіти

музичним інструментом, наскільки вправно та продуктивно він зможе вирішувати складні художньо-виконавські завдання.

Від правильного, художньо-доцільного руху міху залежать також усі відомі засоби звуковидобування, зокрема, *штрихи*. Щонайменша зміна характеру руху міху автоматично змінює динаміку та довжину звуку, його характер. Але багато в процесі звуковидобування залежить і від роботи правої та лівої рук виконавця – вправної роботи його пальців, атаки звуку та художньо-емоційної складової музичного матеріалу. Отже, *штрихи* – це, скоріш за все, характер виконання, який є результатом того чи іншого засобу звуковидобування та залежить від певного художньо-виправданого трактування змісту твору.

Розглянемо більш докладно основні штрихи, володіння якими є необхідною умовою виконавського апарату баяніста/акордеоніста.

Staccato – звук короткий, гострий, виконується невеликим пальцевим замахом (частіше за допомогою кисті руки). Довжина ноти, яка виконується на *staccato*, не повинна перевищувати половини від позначеної в нотному тексті.

«Кистьове» *staccato* найчастіше використовується баяністами та акордеоністами при виконанні акордів, подвійних нот (терцій, секст, октав та ін.) а також окремих нот, залежно від художньо-емоційного змісту музичного твору.

Staccatissimo – гостро та уривчасто, виконується короткими та легкими ударами пальців.

Legato – звуковедення із плавним, безперервним переходом одного звуку в інший. При використанні цього прийому пальці не слід піднімати занадто високо, клавіші треба натискати без удару, відчуваючи кінцівками пальців поверхню кожної.

Legatissimo – дуже зв'язно, трохи більше ніж *legato*, але звуки не повинні «наповзати» один на інший.

Non legato іноді – окреме виконання звуків (не зв'язно, але і не коротко). Тривалість звучання має дорівнювати приблизно половині довжини зазначеної ноти.

Portato – звуки виконуються як на *legato*, але більш акцентовано, легкими пальцьовими ударами.

Tenuto – звуки витримуються повністю відповідно зазначеної в нотному тексті довжини ноти.

Marcato – виконується активним ударом пальця та невеликим поштовхом міху, немов підкреслюючи кожну ноту.

Detache – кожен звук виконується окремим рухом міху на «розтяг» та «стиск». У досить швидкому темпі виконується як *tremolo* міхом. Пальці при цьому можуть залишатися на клавішах.

Martele – акцентоване *staccato*, дуже схоже на *marcato*, але виконується більш гостріше.

Треба зазначити, що кожен штрих має багато різновидів, між якими шкала ледь помітних відтінків. Як існує безмежна кількість засобів контактування пальців виконавця з клавіатурою баяна/акордеона, особливо в поєднанні з тим або іншим характером руху міху, так існує і безліч варіантів результату звучання того чи іншого штриха.

Отже, початковий період навчання на музичному інструменті – це складний процес засвоєння та вдосконалення навичок та технічних прийомів як необхідних складових набуття певних виконавських навичок. Проте навчання – це й завжди процес творчого пошуку, знаходження та відпрацювання нових, більш досконаліх елементів музичної виразності, які можна лише відчувати інтуїтивно, бо знаходяться вони на рівні підсвідомості, інтуїції виконавця.

Тому в кожному конкретному випадку для юного виконавця, за допомогою викладача, треба знаходити такі засоби звуковидобування та філірування звуку, які б сприяли найдосконалішому вирішенню художньо-виконавських завдань, шляхів опанування музичного матеріалу та подальшого розвитку і вдосконалення виконавського вміння, особливо під час систематичної та

копіткої самостійної роботи учня. Це актуалізує питання здійснення самоконтролю, знаходження помилок та недоліків у роботі та наполегливої праці над їх виправленням.

Рекомендована література

1. Алексеев А. Методика навчання гри на фортепіано /А. Алексеев.– М. : Музыка, 1971. – 278с.
2. Алексеев І. Викладання гри на баяні / І. Алексеев. – Київ. : Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. літератури, 1957. – 143с.
3. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке /Л. Ауэр. – М.:Музыка,1965. – 272с.
4. Браудо И. Артикуляция /И. Браудо. – Л. : Музыка, 1973. – 195с.
5. Вертков К. Русские народные музыкальные инструменты / К. Вертков. – Л. : Музыка, 1975. -280с.
6. Имханицкий М., Мищенко А. Воспитание навыков интонирования на баяне /М. Имханицкий, А. Мищенко. – М. : Республ. метод. кабинет по учебным заведениям искусств и культуры, 1989. – 38 с.
7. Имханицкий М.И. История баянного и аккордеонного искусства : учебное пособие /М. И. Имханицкий. – М. : Из-во РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
8. Липс Ф. О переложениях и транскрипциях / Ф. Липс //Баян и баянисты. – Вып.3. – М. : Сов. композитор, 1977. – С.86-108.
9. Липс Ф. Искусство игры на баяне / Ф. Липс. – М. : Музыка. 1985. – 158с.
10. Міщенко О. Перекладення музичних творів для дуету баянів /О. Міщенко.– Харків : Крок, 2000. – 254 с.
11. Онегин А. Азбука баяниста /А. Онегин. – М. : Музыка. 1964. – 64 с.
12. Ризоль Н. Принципы применения пятипальцевой аппликатуры на баяне / Н. Ризоль. – М. : СК. 1977. – 279 с.

10
ЗМІСТ

1.	ПЕРЕДМОВА		02
2.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	12
3.	М. Корецький	Етюд до-мажор	12
4.	Г. Беренс	Етюд до-мажор	13
5.	Г. Лисенко	Етюд до-мажор	13
6.	Г. Вольфарт	Етюд ля-мінор	14
7.	А. Салін	Етюд ля-мінор	15
8.	М. Любарський	Етюд соль-мажор	15
9.	Л. Шитте	Етюд до-мажор	16
10.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	17
11.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	17
12.	Г. Вольфарт	Етюд до-мажор	18
13.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	19
14.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	20
15.	К. Черні	Етюд соль-мажор	21
16.	К. Гурлітт	Етюд соль-мажор	22
17.	О. Денисов	Етюд до-мажор	22
18.	Л. Шитте	Етюд до-мажор	23
19.	К. Черні	Етюд соль-мажор	24
20.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	24
21.	К. Черні	Етюд фа-мажор	26
22.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	27
23.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	28
24.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	29
25.	О. Гончаров	Етюд соль-мажор	30
26.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	30
27.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	32
28.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	33
29.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	34
30.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	35
31.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	37
32.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	38
33.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	40
34.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	40
35.	О. Гончаров	Етюд соль-мажор	41
36.	О. Гончаров	Етюд до-мажор	43
37.	К. Черні	Етюд до-мажор	44
38.	П. Шашкін	Етюд фа-мажор	45
39.	Г. Беренс	Етюд до-мажор	46
40.	В. Іванов	Етюд до-мажор	47
41.	А. Бертіні	Етюд до-мажор	48
42.	А. Онуфрієнко	Етюд мі-мінор	50

43.	С. Копанєва	Етюд ре-мінор	52
44.	Б. Тихонов	Етюд соль-мажор	53
45.	О. Денисов	Етюд сі-мінор	56
46.	Ю. Шишаков	Етюд ля-мінор	57
47.	І. Кардаш	Етюд до-мажор	58
48.	А. Гривцов	Етюд соль-мажор	59
49.	О. Денисов	Етюд ля-мінор	60
50.	П. Лондонов	Етюд ля-мінор	62
51.	А. Нечипоренко	Етюд ля-мінор	64
52.	О. Холмінов	Етюд сі-мінор	67
53.	Є. Кураєв	Етюд до-мажор	69
54.	О. Назаренко	Етюд ля-мінор	70
55.	О. Денисов	Етюд до-мажор	72
56.	С. Чапкій	Етюд до-мажор	74

Частина перша.

Етюд для готового баяна та акордеона.

1

О. Гончаров

Moderato

mf

2

М. Корецкий

Moderato

mf

3

Г. Беренс

Allegretto

Musical score for exercise 3 by G. Berens, featuring a treble and bass clef system. The piece is in 2/4 time and marked *mf* (mezzo-forte). The score consists of four systems of music. The first system includes the tempo marking *Allegretto* and the dynamic *mf*. The bass clef part features chords marked with 'Б' (B-flat) and '7' (dominant seventh). The treble clef part contains eighth and sixteenth notes, some with slurs. The second system continues the piece with similar notation. The third system also continues the piece. The fourth system concludes the exercise with a double bar line.

4

Г. Лисенко

Allegretto

Musical score for exercise 4 by G. Lisenko, featuring a treble and bass clef system. The piece is in 2/4 time and marked *f* (forte). The score consists of one system of music. The bass clef part features chords marked with 'Б' (B-flat) and '7' (dominant seventh). The treble clef part contains eighth and sixteenth notes, some with slurs. The system concludes with a double bar line.

Two systems of piano accompaniment. The first system consists of two staves (treble and bass clef) with a series of chords and moving lines. The second system is similar, ending with a double bar line. The bass clef chords are marked with the letter 'Б'.

5

Moderato

Г. Вольфарт

Three systems of piano accompaniment. The first system is in 3/4 time, marked *mf* and 'M'. The second system is marked '1.' and the third '2.'. The bass clef chords are marked with 'M' and '7'.

6

А. Салін

Tempo di valse

Musical score for piece 6, Op. 15, by A. Salin. The tempo is marked "Tempo di valse". The piece is in 3/4 time. The score is written for piano (mp) and consists of four systems of music. The first system is marked *mp*. The second system features a bass line with a sharp sign and a 7. The third system is marked with 'M' in the bass line. The fourth system is also marked with 'M' in the bass line. The piece concludes with a double bar line.

7

М. Любарський

Vivo

Musical score for piece 7, Op. 15, by M. Lyubarskyi. The tempo is marked "Vivo". The piece is in 3/8 time. The score is written for piano (*f*) and consists of a single system of music. The first system is marked *f*. The piece concludes with a double bar line. The bass line includes markings for 'Б' and '7'.

Two systems of piano music. The first system consists of two staves (treble and bass clef) with a key signature of one sharp (F#). The second system also consists of two staves with the same key signature. The music features eighth and sixteenth notes in the right hand and chords and rests in the left hand. Chords are labeled with 'Б' and '7'.

8

Allegro moderato

Л. Шитте

Three systems of piano music. The first system is marked 'f' and has a 3/4 time signature. The second and third systems also have a 3/4 time signature. The music features chords in the right hand and rests in the left hand. Chords are labeled with '7' and 'Б'.

9

О. Гончаров

Moderato

mp

B B B B B

10

О. Гончаров

Moderato

mf

B B B B B

Musical score for the first system, featuring a treble and bass clef. The bass line includes notes with a flat symbol (Б) and a bar line. The treble clef contains chords.

11

Tempo di valse

Г. Вольфарт

Musical score for the second system, marked *mp* and *Tempo di valse*. The bass line includes notes with a flat symbol (Б) and a bar line. The treble clef contains a melodic line with slurs.

Musical score for the third system. The bass line includes notes with a flat symbol (Б) and a bar line. The treble clef contains a melodic line with slurs.

Musical score for the fourth system, marked *mf*. The bass line includes notes with a flat symbol (Б) and a bar line. The treble clef contains a melodic line with slurs.

Musical score for the fifth system, marked *p*. The bass line includes notes with a flat symbol (Б) and a bar line. The treble clef contains a melodic line with slurs.

12

О. Гончаров

Tempo di valse

mf legato

Б

Б

Б

7

Б

7

Б

7

Б

Б

7

Б

Б

7

Б

Б

7

Б

М

7

Б

13

О. Гончаров

Allegretto

mf

f

rit.

a tempo

mf

First system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The bass clef staff contains a bass line with chords, including a 7th chord and a chord marked with the Cyrillic letter 'Б' (B-flat).

14

К. Черні

Allegretto

Second system of musical notation. The tempo is marked 'Allegretto' and the dynamic is 'mf'. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a chord marked with the Cyrillic letter 'Б'.

Third system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a chord marked with the Cyrillic letter 'Б'.

Fourth system of musical notation. The dynamic is 'f' in the first measure and 'p' in the third measure. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a chord marked with the Cyrillic letter 'Б'.

Fifth system of musical notation. The dynamic is 'mf'. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a chord marked with the Cyrillic letter 'Б'.

15

К. Гурлітт

Moderato

mf

16

О. Денисов

Allegretto

mf

Two systems of piano accompaniment. The first system consists of four measures. The bass clef chords are labeled with Cyrillic letters: 'Б', 'Б', '7', and 'Б'. The second system also consists of four measures. The bass clef chords are labeled: 'М', 'Б', '7', and 'Б'. The right hand of both systems features a continuous eighth-note melody.

17

Л. Шитте

Allegretto

Three systems of piano accompaniment for the piece 'Allegretto' by L. Schitte. The first system has four measures with bass clef chords labeled 'Б', 'Б', '7', and 'Б'. The second system has four measures with bass clef chords labeled 'Б', 'Б', '#7', and 'Б'. The third system has four measures with bass clef chords labeled '7', 'Б', 'М', '#7', '7', and 'Б'. The right hand of all systems features a continuous eighth-note melody.

18

К. Черні

Allegretto

Musical score for piece 18 by K. Cherni, Allegretto, 2/4 time signature, key of D major. The score consists of four systems of piano accompaniment. The right hand features a continuous eighth-note melody with slurs. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Dynamics include *mf*, [*p*], and *f*. Chords are marked with 'Б' and '7'.

19

О. Гончаров

Allegro

Musical score for piece 19 by O. Goncharov, Allegro, 2/4 time signature, key of D major. The score consists of one system of piano accompaniment. The right hand features a continuous eighth-note melody with slurs. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Dynamics include *mf*. Chords are marked with 'Б' and '7'.

System 1: Treble clef contains a continuous eighth-note melody. Bass clef contains chords: B (first measure), B (second measure), 7 (third measure), and B (fourth measure). The word "Fine" is written in the right margin.

System 2: Treble clef contains a melody with some chromaticism. Bass clef contains chords: M (first measure), M (second measure), 7 (third measure), and M (fourth measure).

System 3: Treble clef contains a melody with chromaticism. Bass clef contains chords: 7 (first measure), M (second measure), 7 (third measure), and 7 (fourth measure).

System 4: Treble clef contains a continuous eighth-note melody. Bass clef contains chords: M (first measure), M (second measure), 7 (third measure), and B (fourth measure).

System 5: Treble clef contains a continuous eighth-note melody. Bass clef contains chords: M (first measure), M (second measure), M (third measure), and 7 (fourth measure). The instruction "D.C. al Fine" is written in the right margin.

20

К. Черні

Allegro

mf

The musical score consists of five systems of two staves each. The first system includes the tempo marking 'Allegro' and the dynamic marking '*mf*'. The second system contains the first measure with a '7' fingering in the bass line. The third system contains measures 3-7, with '7' fingerings in the bass line. The fourth system contains measures 8-12, with '7' fingerings in the bass line and the word 'Fine' in measure 19. The fifth system contains measures 13-17, with '7' fingerings in the bass line. The score is written in B-flat major and 3/8 time. The right hand plays a melodic line with slurs and accents, while the left hand provides harmonic support with chords and single notes. The piece concludes with a final chord in measure 19.

Two systems of piano music. The first system consists of two staves (treble and bass clef) with four measures. The second system also consists of two staves with four measures. The first three measures of the second system end with a double bar line, and the fourth measure is enclosed in a box with the text "D.C. al Fine".

Chord markings: Б, Б, М, М, 7, 7, 7, 7.

Text: *D.C. al Fine*

21

О. Гончаров

Three systems of piano music. The first system is marked "Allegretto" and "mf". It consists of two staves with four measures. The second system consists of two staves with four measures. The third system consists of two staves with four measures.

Tempo: *Allegretto*

Dynamic: *mf*

Chord markings: Б, М, 7, Б, 7, М, 7, М, 7, Б.

M M 7 M

22

Allegretto

О. Гончаров

mf B B B B

B B B 7

B B M M

B B 7 7 B

23

О. Гончаров

Allegretto

mf

Б Б Б Б

Б Б Б М

Б М М

Б 7 7

7 7

24

О. Гончаров

Allegro

Musical score for exercise 24, Op. 10 by Oleg Goncharov. The piece is in 2/4 time, key of D major, and marked Allegro. It consists of four systems of piano music. The first system begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second system concludes with the word *Fine*. The third system concludes with the instruction *D.C. al Fine*. The fourth system concludes the piece. The score includes various chords and fingering indications (e.g., 7, Б, М) in both the treble and bass staves.

25

О. Гончаров

Allegro

Musical score for exercise 25, Op. 10 by Oleg Goncharov. The piece is in 2/4 time, key of D major, and marked Allegro. It consists of one system of piano music. The first system begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The score includes various chords and fingering indications (e.g., 7, Б, В) in both the treble and bass staves.

First system of musical notation, measures 1-4. The right hand features a continuous eighth-note pattern. The left hand has a bass line with rests and chords. Chords are labeled with Cyrillic letters: 'Б' (B-flat) in measures 1, 2, and 4, and a '7' chord in measure 3. The word *Fine* is written at the end of the system.

Second system of musical notation, measures 5-8. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a bass line with rests and chords. Chords are labeled with Cyrillic letters: 'M' (M) in measures 5 and 6, and a '7' chord in measure 7.

Third system of musical notation, measures 9-12. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a bass line with rests and chords. Chords are labeled with Cyrillic letters: 'M' (M) in measures 9 and 10.

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a bass line with rests and chords. Chords are labeled with Cyrillic letters: 'M' (M) in measures 13 and 14, and a '7' chord in measure 15.

Fifth system of musical notation, measures 17-20. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a bass line with rests and chords. Chords are labeled with Cyrillic letters: 'M' (M) in measures 17 and 18, and a '7' chord in measure 19. The instruction *D.C. al Fine* is written at the end of the system.

26

О. Гончаров

Allegro

mf Б 7 Б

Б 7 Б *Fine*

f М Б *p* М

mf Б 7 Б

f М Б *p* М

mf *B* *B* *M* *7* *D.C. al Fine*

27

О. Гончаров

Allegro

f *B* *M* *7*

B *B* *B* *M*

M *M* *M*

B *7* *B*

28

О. Гончаров

Allegro

First system of the musical score. The right hand (treble clef) plays a continuous eighth-note pattern. The left hand (bass clef) has a whole rest in the first measure, followed by a chord of B (marked with 'Б') in the second measure, a whole rest in the third measure, and a chord of M (marked with 'M') in the fourth measure.

Second system of the musical score. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a whole rest in the first measure, a chord of 7 (marked with '7') in the second measure, a whole rest in the third measure, and a whole rest in the fourth measure.

Third system of the musical score. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a whole rest in the first measure, a chord of B (marked with 'Б') in the second measure, a whole rest in the third measure, and a chord of M (marked with 'M') in the fourth measure.

Fourth system of the musical score. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a whole rest in the first measure, a chord of 7 (marked with '7') in the second measure, and then a whole note B in the third and fourth measures.

Fifth system of the musical score. The right hand continues with eighth-note patterns. The left hand has a whole rest in the first measure, a chord of 7 (marked with '7') in the second measure, a whole note B in the third measure, and a chord of M (marked with 'M') in the fourth measure.

7
B

M M

1. 2.
M 7 M

29

Allegretto

О. Гончаров

mf Б Б Б Б
3 3

Б М 7 М
3 3 7 7
B B

System 1: Treble clef, key signature of one sharp (F#). The right hand plays a melodic line with eighth notes. The left hand plays chords. Chord labels: Б (B major), Б (B major), 7 (F#7), М (M major). A triplet of eighth notes is marked with a '3' in the second measure.

System 2: Treble clef, key signature of one sharp (F#). The right hand continues the melodic line. The left hand plays chords. Chord labels: Б (B major), Б (B major), 7 (F#7), Б (B major). The system ends with the word "Fine" in the right hand.

System 3: Treble clef, key signature of one sharp (F#). The right hand plays a melodic line with eighth notes. The left hand plays chords. Chord labels: М (M major), М (M major), 7 (F#7), 7 (F#7). The first measure is marked with a forte dynamic 'f'.

System 4: Treble clef, key signature of one sharp (F#). The right hand plays a melodic line with eighth notes. The left hand plays chords. Chord labels: М (M major), М (M major), 7 (F#7).

System 5: Treble clef, key signature of one sharp (F#). The right hand plays a melodic line with eighth notes. The left hand plays chords. Chord labels: М (M major), М (M major), 7 (F#7), 7 (F#7).

rit.

M

M

7

M

D.C. al Fine

Detailed description: This system contains measures 29 through 32. The right hand features a melodic line with a key signature of one sharp (F#) and a tempo marking of *rit.* (ritardando) starting in measure 31. The left hand provides harmonic support with chords marked 'M' (Major) and '7' (Dominant Seventh). The system concludes with the instruction *D.C. al Fine*.

30

О. Гончаров

Moderato

mp legato

Б

M

7

b7

Detailed description: This system contains measures 33 through 36. The right hand has a melodic line with a key signature of one sharp (F#) and a tempo marking of *Moderato*. The left hand features chords marked 'Б' (B-flat), 'M' (Major), and '7' (Dominant Seventh). The first measure includes the dynamic marking *mp legato*.

Б

M

7

7

Detailed description: This system contains measures 37 through 40. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords marked 'Б' (B-flat), 'M' (Major), and '7' (Dominant Seventh). The final measure includes a circled 'b' (flat) under the '7' chord.

mf

Б

M

7

b7

Detailed description: This system contains measures 41 through 44. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords marked 'Б' (B-flat), 'M' (Major), and '7' (Dominant Seventh). The first measure includes the dynamic marking *mf*. The final measure includes a circled 'b' (flat) under the '7' chord.

Б

M

7

Б

Fine

Detailed description: This system contains measures 45 through 48. The right hand concludes the melodic line. The left hand features chords marked 'Б' (B-flat), 'M' (Major), and '7' (Dominant Seventh). The final measure includes the instruction *Fine*.

mf M 7

f M 7

mf M 7

f M 7 *rit.* M *D.C. al Fine*

31

О. Гончаров

Allegretto

mf Б В simile М

System 1: Treble clef contains a sequence of chords and eighth notes. Bass clef contains chords with fingerings '7', 'M', and 'Б'.

System 2: Treble clef contains a sequence of chords and eighth notes. Bass clef contains chords with fingerings 'M', 'M', '7', '7', and 'M'.

System 3: Treble clef contains a sequence of chords and eighth notes. Bass clef contains chords with fingerings '7', 'Б', 'Б', 'Б', and 'Б'.

System 4: Treble clef contains a sequence of chords and eighth notes. Bass clef contains chords with fingerings 'M', '7', 'M', and 'Б'.

System 5: Treble clef contains a sequence of chords and eighth notes. Bass clef contains chords with fingerings 'Б', '7', '7', and 'Б'.

32

О. Гончаров

Allegretto

Musical score for piece 32, Op. 1 by O. Goncharov. The score is in 2/4 time and consists of four systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (*f*) dynamic. The music features a steady eighth-note pattern in the right hand and chords in the left hand. Chord symbols include B, B $\flat$, and M7. The piece concludes with a final chord in the right hand.

33

О. Гончаров

Allegro

Musical score for piece 33, Op. 1 by O. Goncharov. The score is in 2/4 time and consists of one system of piano accompaniment. The first system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The music features a steady eighth-note pattern in the right hand and chords in the left hand. Chord symbols include B, B $\flat$, and B $\sharp$.

First system of musical notation. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols 'Б' and 'М' are present in the bass line.

Second system of musical notation. Similar to the first system, it shows a melodic line in the right hand and harmonic accompaniment in the left hand. Chord symbols 'Б' are visible.

Third system of musical notation. The right hand continues with a melodic line, and the left hand provides accompaniment. Chord symbols 'Б' and '7' are present.

34

О. Гончаров

Allegro

mf

Fourth system of musical notation. The right hand features a triplet of eighth notes. The left hand has a steady accompaniment. Chord symbols 'Б' and '7' are present.

Fifth system of musical notation. The right hand continues with triplet eighth notes. The left hand provides accompaniment. Chord symbols 'Б' and '7' are present.

First system of musical notation, measures 1-4. The treble clef staff contains a melodic line with triplets of eighth notes. The bass clef staff contains a bass line with chords, including a 7th chord and a measure marked 'M'.

Second system of musical notation, measures 5-8. The treble clef staff continues the melodic line with triplets. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a measure marked 'Б'.

Third system of musical notation, measures 9-12. The treble clef staff continues the melodic line with triplets. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a measure marked 'Б'.

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The treble clef staff continues the melodic line with triplets. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a measure marked 'Б'.

Fifth system of musical notation, measures 17-20. The treble clef staff continues the melodic line with triplets. The bass clef staff features chords, including a 7th chord and a measure marked 'Б'.

35

О. Гончаров

Allegretto

mf

Б

Б

Б

М

7

Б

Б

Б

М

7

Б

Б

Б

М

7

Б

Б

Б

М

7

Б

36

К. Черні

Allegro

This musical score is for a piano piece, measures 36 through 41. It is written in 3/8 time and features a treble and bass clef. The tempo is marked 'Allegro'. The score is divided into five systems, each with two staves. Measure 36 begins with a dynamic marking of *mf* and includes an *8va* instruction. The bass line contains several chords marked with the Cyrillic letter 'Б'. Measure 37 continues the melodic line in the treble and has a 'Б' chord in the bass. Measure 38 features a *f* dynamic and a 'Б' chord in the bass. Measure 39 has a 'Б' chord in the bass. Measure 40 has a 'Б' chord in the bass. Measure 41 concludes the system with a 'Б' chord in the bass. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and fingering numbers (e.g., 7).

37

Allegretto

П. Шашкін

The musical score is written for piano in 2/4 time, featuring a treble and bass clef. The key signature has one flat (B-flat). The piece is marked *mf* (mezzo-forte) and *Allegretto*. The notation includes various musical symbols such as slurs, accents, and dynamic markings. The bass line contains several chords labeled with Cyrillic letters: 'Б' (B-flat), 'В' (B), and 'М' (M). A fingering '7' is indicated in several places. The score is divided into five systems, with the third and fifth systems containing first and second endings. The first ending in the third system is marked with a '1.' and the second ending with a '2.'. The first ending in the fifth system is also marked with a '1.' and the second ending with a '2.'. The piece concludes with a final chord labeled 'М'.

38

Г. Беренс

Moderato

Musical score for piano, measures 38-41, by G. Berens. The score is in common time (C) and features a Moderato tempo. The music is written for both hands, with a treble and bass clef. The first system (measures 38-40) begins with a dynamic marking of *mf*. The second system (measures 40-41) features a dynamic marking of *f*. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and accidentals. Chord symbols (B, B^b, M, 7) are indicated below the bass staff. The piece concludes with a double bar line at the end of measure 41.

39

В. ІВАНОВ

Andante

mp Б М 7 Б

М М 7 Б

mf М М 7 М

rit. М М 7 7

a tempo *f* Б М 7 Б

Musical score for page 48, measures 37-40. The piece is in 3/4 time. The right hand features a melodic line with eighth-note patterns and slurs. The left hand provides harmonic support with chords and bass notes. A "7" is written above the bass line in measure 39, and an "8va" marking is above the right hand in measure 40.

40

Allegretto

А. Бертіні

Musical score for page 40, measures 1-6. The piece is in 3/4 time. The right hand has a simple harmonic accompaniment with chords and slurs. The left hand has a more active melodic line. Dynamics include "f", "sf", and "mf". The letter "B" is written below the bass line in several measures.

First system of musical notation. The upper staff (treble clef) features a series of chords, with the first two marked *sf* (sforzando) and connected by a slur. The lower staff (bass clef) contains a sequence of notes with chord markings: B, B, B, B, B, B, B, B.

Second system of musical notation. The upper staff has a series of chords. The lower staff has notes with chord markings: B, B, B, B, B, B, B, B. A *p* (piano) dynamic marking is present in the lower staff.

Third system of musical notation. The upper staff has a series of chords. The lower staff has notes with chord markings: B, B, B, B, B, B, B, B. Dynamic markings include *mp* (mezzo-piano) and *mf* (mezzo-forte).

Fourth system of musical notation. The upper staff has a series of chords. The lower staff has notes with chord markings: B, B, B, B, B, B, B, B. A *sva* (sustained) marking is present in the upper staff.

Fifth system of musical notation. The upper staff has a series of chords. The lower staff has notes with chord markings: B, B, B, B, B, B, B, B. A *f* (forte) dynamic marking is present in the upper staff, and a *simile* marking is present in the lower staff.

Musical score for piano, measures 1-2. The treble clef part features chords with a forte (*sf*) dynamic marking. The bass clef part has a walking bass line with 'B' chord markings.

Musical score for piano, measures 3-4. The treble clef part has chords. The bass clef part has a walking bass line with 'B' chord markings.

41

А. Онуфрієнко

Allegro

Musical score for piano, measures 1-5. The treble clef part has a melodic line. The bass clef part has chords with 'M' and '7' markings.

Musical score for piano, measures 6-10. The treble clef part has a melodic line. The bass clef part has chords with 'Б', 'M', and '7' markings.

Musical score for piano, measures 11-15. The treble clef part has a melodic line. The bass clef part has chords with 'M' and '7' markings.

First system of musical notation. The treble clef staff features a melodic line with a slur over the first four measures and a fermata over the fifth. The bass clef staff contains chords, with the first measure marked 'M' and the following three marked 'f'. A '5' is written below the first measure of the bass staff.

Second system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff has chords, with the first measure marked 'M', the second and third marked '7', and the fourth and fifth marked 'Б'.

Third system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff has chords, with the first measure marked 'M', the second and third marked 'M', and the fourth and fifth marked 'M'. A 'B' is written below the second measure of the bass staff.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff has chords, with the first measure marked '7', the second and third marked '7', and the fourth and fifth marked 'M'. A 'B' is written below the third measure of the bass staff.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff has chords, with the first three measures marked 'M', the fourth marked '7', and the fifth and sixth marked 'М' and 'Б' respectively. A 'B' is written below the fifth measure of the bass staff.

42

С. Копанєва

Moderato

Musical score for piano, numbered 42, by S. Kopanewa. The score is in 2/4 time, key of B-flat major, and marked Moderato. It consists of five systems of two staves each. The first system starts with a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The second system has a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The third system has a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The fourth system ends with a "Fine" marking. The fifth system starts with a forte (*f*) dynamic. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

Musical score for piano, measures 41-44. The score is in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols include M, B, and 7. The piece concludes with a *rit.* (ritardando) and *D.C. al Fine* instruction.

43

Allegro

Б. ТИХОНОВ

Musical score for piano, measures 45-48. The score is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F-sharp). The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols include B, M, and 7. The piece begins with a *mf* (mezzo-forte) dynamic marking.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, including accidentals (flats and sharps). The left hand (bass clef) provides harmonic support with chords, including a 7th chord and a chord marked 'M'. The system concludes with a double bar line.

Second system of a musical score. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords marked 'M' and a 7th chord. The system concludes with a double bar line.

Third system of a musical score. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords marked 'Б' and a 7th chord. The system concludes with a double bar line.

Fourth system of a musical score. The right hand features a rhythmic pattern of eighth notes. The left hand features chords marked 'Б', 'M', and '7'. The system concludes with a double bar line.

Fifth system of a musical score. The right hand features a rhythmic pattern of eighth notes. The left hand features chords marked 'Б', '7', 'M', and '7'. The system concludes with a double bar line.

First system of a piano score. The right hand features a complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols include B, 7, M, #7, B, bB, #7, and 7. A first ending bracket labeled '1.' spans the final two measures.

Second system of a piano score. The right hand continues with a melodic line. The left hand has a more active role with eighth notes. A dynamic marking of *mf* is present. Chord symbols include B, M, and M. A second ending bracket labeled '2.' spans the first two measures.

Third system of a piano score. The right hand has a melodic line with some accidentals. The left hand has a steady accompaniment. Chord symbols include 7, B, M, and M.

Fourth system of a piano score. The right hand has a melodic line with many accidentals. The left hand has a steady accompaniment. Chord symbols include 7, #7, M, and 7. A 'B' symbol is located below the final measure.

Fifth system of a piano score. The right hand has a melodic line with many accidentals. The left hand has a steady accompaniment. Chord symbols include B, M, B, B, 7, and B.

44

О. Денисов

Allegretto

Musical score for piano, Op. 44 by O. Denisov, page 56. The score consists of six systems of music, each with a treble and bass clef staff. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. The piece is marked "Allegretto" and "f" (forte). The first system includes dynamic markings "f", "M", "Б", and fingering "7". The second system ends with "Fine". The third system is marked "f" and "Б". The fourth system is marked "Б". The fifth system is marked "p" (piano) and "Б". The sixth system is marked "p" and "Б". The score features a mix of eighth and sixteenth notes in the right hand and chords and eighth notes in the left hand.

rit.

D.C. al Fine

45

Andante cantabile

Ю. Шишаков

p

mp

mf

p

First system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The bass clef staff contains a bass line with notes and rests. Chord symbols 'B' are placed below the bass line in the second, third, fourth, and fifth measures.

Second system of musical notation. It begins with a *rit.* (ritardando) marking. The treble clef staff features a melodic line with a fermata over the final note. The bass clef staff has a bass line with notes and rests. Chord symbols 'B' are present in the second and fourth measures. A *pp* (pianissimo) dynamic marking is located in the right margin of the fourth measure.

46

Allegro

I. Кардош

Third system of musical notation. It begins with an *mf* (mezzo-forte) dynamic marking. The treble clef staff contains a rhythmic melody with eighth and sixteenth notes. The bass clef staff features a bass line with notes and rests. Chord symbols 'Б' and '7' are placed below the bass line in the first, second, third, fourth, and fifth measures.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff continues the rhythmic melody. The bass clef staff features a bass line with notes and rests. Chord symbols 'Б', '7', and 'M' are placed below the bass line in the first, second, third, fourth, and fifth measures.

Fifth system of musical notation. It begins with an *f* (forte) dynamic marking. The treble clef staff continues the rhythmic melody. The bass clef staff features a bass line with notes and rests. Chord symbols 'Б', '7', and 'M' are placed below the bass line in the first, second, third, fourth, and fifth measures.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) plays a melodic line with eighth and sixteenth notes. The left hand (bass clef) provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols in the bass clef include B, b7, B, #B, M, #7, and b7.

Second system of a musical score. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords and rests. Chord symbols include B, b7, B, M, #B, #7, and B. Dynamics include *fp* and *f*. A fermata is present over the final measure of the right hand.

47

Allegro

А. Гривцов

Third system of a musical score. The right hand plays a melodic line with eighth notes. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols in the bass clef include B, B, 7, and B. Dynamics include *mp*.

Fourth system of a musical score. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords and single notes. Chord symbols include B, B, M, #7, and M.

Fifth system of a musical score. The right hand plays a melodic line with eighth notes. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols in the bass clef include B, B, B, #7, and B. Dynamics include *mf*.

First system of musical notation. The treble clef staff contains a sequence of chords and a melodic line. The bass clef staff contains chords and a bass line. Chords are labeled with 'M' and '7'. A 'B' is written below the bass line in the second measure.

Second system of musical notation. The treble clef staff contains a sequence of chords and a melodic line. The bass clef staff contains chords and a bass line. A dynamic marking of *f* is present. Chords are labeled with 'B' and '7'. A 'B' is written below the bass line in the second measure.

Third system of musical notation. The treble clef staff contains a sequence of chords and a melodic line. The bass clef staff contains chords and a bass line. Chords are labeled with 'M' and '7'. A 'B' is written below the bass line in the second measure.

48

Allegro

О. Денисов

Fourth system of musical notation. The treble clef staff contains a sequence of chords and a melodic line. The bass clef staff contains chords and a bass line. A dynamic marking of *mf* is present. Chords are labeled with 'M' and 'B'. A 'B' is written below the bass line in the second measure.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff contains a sequence of chords and a melodic line. The bass clef staff contains chords and a bass line. Chords are labeled with 'M' and 'B'. A 'B' is written below the bass line in the second measure.

System 1: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with a bass line of eighth notes and chords. Chords are marked with 'M' (Major) in the second, third, and fourth measures.

System 2: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with a bass line of eighth notes and chords. Chords are marked with 'B' (Minor) in the second, third, and fourth measures. A '7' (Dominant) chord is marked in the fourth measure.

System 3: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with a bass line of eighth notes and chords. Chords are marked with 'M' (Major) in the second and third measures, and 'B' (Minor) in the fourth and fifth measures.

System 4: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with a bass line of eighth notes and chords. Chords are marked with 'M' (Major) in the second and third measures, and 'B' (Minor) in the fourth and fifth measures. A flat sign (b) is present above the first measure.

System 5: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with a bass line of eighth notes and chords. Chords are marked with 'M' (Major) in the second, third, and fourth measures. A '7' (Dominant) chord with a flat sign (b) is marked in the fifth measure.

First system of musical notation, measures 1-5. The right hand features a continuous eighth-note melody in a major key with one sharp (F#). The left hand provides harmonic support with chords marked 'M' and '7'.

Second system of musical notation, measures 6-10. The right hand continues the eighth-note melody. The left hand features chords marked '7' and 'M'.

49

Allegretto

П. Лондонов

Third system of musical notation, measures 1-4. The right hand has a melody with eighth notes and a dynamic marking of *mf*. The left hand has chords marked 'M' and '7'.

Fourth system of musical notation, measures 5-8. The right hand continues the eighth-note melody. The left hand features chords marked 'Б' and '7', with a 'B' below the staff in the first three measures.

Fifth system of musical notation, measures 9-12. The right hand continues the eighth-note melody. The left hand features chords marked 'M', '7', and 'Б', with a 'B' below the staff in the last two measures.

System 1: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with chords and fingerings: M, M, M, #7, 7, #7, M. A sharp sign is placed below the bass line.

System 2: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with chords and fingerings: *f* Б, б7, Б, б7, Б, б7, Б. A sharp sign is placed below the bass line.

System 3: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with chords and fingerings: Б, Б, Б, Б, Б, Б. A sharp sign is placed below the bass line.

System 4: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with chords and fingerings: Б, б7, Б, #7, M, 7, M, #7. A sharp sign is placed below the bass line.

System 5: Treble clef with a melodic line of eighth notes. Bass clef with chords and fingerings: M, M, M, #7, 7, M. A sharp sign is placed below the bass line.

50

А. Нечипоренко

Allegro

The musical score is written for piano in 2/4 time. It consists of five systems, each with a treble and bass staff. The first system is marked *mp* and the third system is marked *mf*. The score includes various musical notations such as chords, arpeggios, and dynamic markings like *8va* and *7*. The piece is in a key with one sharp (F#) and is composed by A. Nечипоренко.

System 1: Treble clef, *mp*. Bass clef chords: M, M, Б, Б.

System 2: Treble clef, *8va*. Bass clef chords: M, M, Б, Б.

System 3: Treble clef, *mf*. Bass clef chords: M, M, Б, Б.

System 4: Treble clef, *8va*. Bass clef chords: M, M, Б, М.

System 5: Treble clef, *mp*. Bass clef chords: Б, М, 7, М.

System 1: Treble clef with a sixteenth-note arpeggiated figure. Bass clef with chords marked 'M' and a seventh chord marked '7'.

System 2: Treble clef with a sixteenth-note arpeggiated figure. Bass clef with chords marked 'M' and a seventh chord marked '7'. Dynamic marking *mf*.

System 3: Treble clef with a sixteenth-note arpeggiated figure. Bass clef with chords marked 'M' and a seventh chord marked '7'.

System 4: Treble clef with a sixteenth-note arpeggiated figure. Bass clef with a simple bass line. Dynamic marking *f*.

System 5: Treble clef with a sixteenth-note arpeggiated figure. Bass clef with chords marked 'M' and a simple bass line. Dynamic marking *mf*.

First system of musical notation. The treble clef staff contains a complex melodic line with many sixteenth notes. The bass clef staff has a few notes, including a whole note with a fermata. The dynamic marking *f* is present.

Second system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords marked with 'M' and 'B'. The dynamic marking *mf* is present.

Third system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords marked with 'M' and 'B'. The dynamic marking *f* is present.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords marked with 'M' and 'B'. The dynamic marking *f* is present. An *8va* marking is visible at the end of the treble staff.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff features chords marked with 'M' and 'B'. The dynamic marking *f* is present. An *8va* marking is visible at the end of the treble staff.

8va-----

M M 7 M

51

О. Холмінов

Moderato

mf

M M M Б M

p

M M M Б M

mf

7 Б М 7 Б 7 Б

p

7 Б М 7 Б 7 Б

First system of musical notation. The treble clef staff contains a series of chords and arpeggios. The bass clef staff contains a bass line with chords and a '7' fingering. Dynamics include *mf* and *p*. Chord symbols 'M' and 'Б' are present.

Second system of musical notation. Similar to the first system, it features chords and arpeggios in the treble and bass staves. Dynamics include *mf* and *p*. Chord symbols 'M' and 'Б' are present.

Third system of musical notation. The treble clef staff has a series of chords. The bass clef staff has a long melodic line with a slur and a 'B' chord symbol.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff has a melodic line with a slur and a *rit.* marking. The bass clef staff has a long melodic line with a slur and a 'B' chord symbol.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff has a series of chords. The bass clef staff has a bass line with chords and a 'B' chord symbol. Dynamics include *mf*. Chord symbols 'M' and 'Б' are present.

Musical score for the first system, measures 49-52. The right hand features a series of chords and eighth-note patterns. The left hand has a bass line with chords marked 'M' and 'Б'.

52

Allegro non troppo

С. Кураев

Musical score for the second system, measures 53-56. The right hand has a continuous eighth-note melody. The left hand has a bass line with chords marked 'Б' and 'M'. The dynamic marking *mf* is present.

Musical score for the third system, measures 57-60. The right hand continues the eighth-note melody. The left hand has a bass line with chords marked 'M', '7', and 'Б'.

Musical score for the fourth system, measures 61-64. The right hand continues the eighth-note melody. The left hand has a bass line with chords marked 'M', '7', and 'Б'.

Musical score for the fifth system, measures 65-68. The right hand continues the eighth-note melody. The left hand has a bass line with chords marked '7' and 'Б'.

Musical score for page 70, featuring four systems of piano accompaniment. Each system consists of a treble and bass clef staff. The first system has a treble staff with a melodic line and a bass staff with chords and a bass line. The second system continues the melodic and harmonic development. The third system shows a change in the bass line with chords marked 'M', '7', and 'Б'. The fourth system concludes with a final cadence in the bass line.

53

Allegretto

О. Назаренко

Musical score for page 53, featuring a single system of piano accompaniment in 6/8 time. The treble staff contains a melodic line with slurs and accents. The bass staff contains chords and a bass line, with chords marked 'M' and '7'. The piece is marked 'Allegretto' and 'mp'.

First system of musical notation, measures 1-3. The treble clef contains a melodic line with eighth notes and slurs. The bass clef contains a bass line with chords and slurs. Chords are labeled with 'M' and 'Б'. A 'B' is written below the bass line in the second measure.

Second system of musical notation, measures 4-6. The treble clef continues the melodic line. The bass clef includes a fingering '7' and a dynamic marking 'mf'. Chords are labeled with 'M' and 'Б'. A 'B' is written below the bass line in the fourth measure.

Third system of musical notation, measures 7-9. The treble clef continues the melodic line. The bass clef includes a fingering '7' and a 'B' below the line in the eighth measure. Chords are labeled with 'M' and 'Б'.

Fourth system of musical notation, measures 10-12. The treble clef continues the melodic line. The bass clef includes a dynamic marking 'mp' and 'cresc.'. Chords are labeled with 'Б'. A 'B' is written below the bass line in the tenth measure.

Fifth system of musical notation, measures 13-15. The treble clef continues the melodic line. The bass clef includes a dynamic marking 'f' and a 'B' below the line in the thirteenth measure. Chords are labeled with 'M' and 'Б'.

Musical score for page 72, measures 1-4. The score is in 3/4 time and features a treble and bass clef. The right hand plays a melodic line with slurs and ties. The left hand plays chords and single notes, with some chords marked with a '7' and 'B'. Dynamics include *mf* and *f*. Fingerings are indicated with numbers 1-7.

54

Allegretto

О. Денисов

Musical score for page 54, measures 1-4. The score is in 3/4 time and features a treble and bass clef. The right hand plays a melodic line with slurs and ties, including triplets. The left hand plays chords and single notes, with some chords marked with a '7' and 'B'. Dynamics include *mf*. Fingerings are indicated with numbers 1-7.

System 1: Treble clef contains a melodic line with a slur over measures 1-3, each containing a triplet of eighth notes. Bass clef contains chords: measure 1 has a 7th chord with a sharp sign; measures 2 and 3 have chords labeled 'Б'.

Fine

System 2: Treble clef continues the triplet melodic line. Bass clef contains chords: measure 1 has a chord labeled 'Б'; measures 2 and 3 have chords labeled 'М'; measure 4 has a 7th chord with a sharp sign; measure 5 has a chord labeled 'Б'.

System 3: Treble clef continues the triplet melodic line. Bass clef contains chords: measure 1 has a chord labeled 'Б'; measures 2 and 3 have chords labeled 'М'; measure 4 has a 7th chord with a sharp sign; measure 5 has a chord labeled 'Б'.

System 4: Treble clef continues the triplet melodic line. Bass clef contains chords: measure 1 has a chord labeled 'Б'; measures 2 and 3 have chords labeled 'М'; measure 4 has a 7th chord with a sharp sign; measure 5 has a chord labeled 'М'.

System 5: Treble clef continues the triplet melodic line. Bass clef contains chords: measure 1 has a 7th chord with a sharp sign; measures 2 and 3 have chords labeled 'Б'; measure 4 has a chord labeled 'Б'; measure 5 has a chord labeled 'Б'. The system concludes with a *rit.* marking and a *D.C. al Fine* instruction.

55

С. Чапкій

Vivo

Musical score for piano, numbered 55 by S. Chupkii. The score is in 3/4 time and consists of five systems of two staves each. The first system starts with a treble clef, a 3/4 time signature, and a dynamic marking of *mf*. The bass clef part has a B-flat chord. The second system has a treble clef, a 3/4 time signature, and a dynamic marking of *8va*. The bass clef part has a 7 chord. The third system has a treble clef, a 2/4 time signature, and a dynamic marking of 7. The bass clef part has a 7 chord. The fourth system has a treble clef, a 2/4 time signature, and a dynamic marking of *8va*. The bass clef part has a B-flat chord and a dynamic marking of *f*. The fifth system has a treble clef, a 2/4 time signature, and a dynamic marking of 7. The bass clef part has a 7 chord and a B-flat chord.

8va-----

Б Б

6

M 7

6 *Fine* *mp* Б Б

M 7 Б

Б 7 *mf* Б Б

First system of musical notation, measures 1-2. The right hand features a melodic line with a slur and an accent (>) over the first measure. The left hand has a bass line with a measure rest in the first measure and a chord in the second. Chords are labeled 'M' and 'B'. A '7' is written above the second measure of the left hand.

Second system of musical notation, measures 3-4. The right hand continues the melodic line with a slur and an accent (>) over the second measure. The left hand has a bass line with a measure rest in the third measure and a chord in the fourth. Chords are labeled 'B' and 'B'. A '7' is written above the fourth measure of the left hand. The dynamic marking *mf* is present.

Third system of musical notation, measures 5-6. The right hand continues the melodic line with a slur and an accent (>) over the first measure. The left hand has a bass line with a measure rest in the fifth measure and a chord in the sixth. Chords are labeled 'M' and 'B'. A '7' is written above the sixth measure of the left hand.

Fourth system of musical notation, measures 7-8. The right hand continues the melodic line with a slur and an accent (>) over the second measure. The left hand has a bass line with a measure rest in the seventh measure and a chord in the eighth. Chords are labeled 'B' and 'B'. A '7' is written above the eighth measure of the left hand. The dynamic marking *f* is present. An *8va* marking with a dashed line is above the right hand.

Fifth system of musical notation, measures 9-11. The right hand continues the melodic line with a slur and an accent (>) over the first measure. The left hand has a bass line with a measure rest in the ninth measure and a chord in the eleventh. Chords are labeled 'M' and 'B'. A '7' is written above the eleventh measure of the left hand. The dynamic marking *f* is present. An *8va* marking with a dashed line is above the right hand. The system concludes with the instruction *D.C. al Fine*.